

**ÖZEL POLİTİKA GEREKTİREN GRUPLARA YÖNELİK İŞ VE MESLEK
DANIŞMANLIĞI HİZMETLERİ BAĞLAMINDA AİLE VE SOSYAL
POLİTİKALAR BAKANLIĞININ SOSYAL YARDIM-İSTİHDAM BAĞLANTISI
GENELGESİNİN ANALİZİ**

Mustafa Gümüş¹

Musa Kitap²

ÖZET

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü ile Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen “ Sosyal Yardım ve İstihdam Bağlantısının Etkinleştirilmesi Çalıştayı” sonrasında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından yayınlanan 14.04.2014 tarihli ”Sosyal Yardım-İstihdam Bağlantısının Etkinleştirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar” konulu genelge ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına bir takım görevler yüklenmiştir.

Ülkemizde gençler, kadınlar, uzun süre işsiz kalanlar, engelliler ve sosyal yardım faydalanıcıları birtakım özel politikalarla istihdama yönlendirilmektedirler.

Bu dezavantajlı gruplar içerisinde sosyal yardım faydalanıcıları istihdama kazandırıcı faaliyetlerde en isteksiz kesimdir. Çünkü Sosyal Devlet anlayışının bir gereği olarak karşılıksız sunulan sosyal yardımlar kişileri istihdama yönelmede isteksiz hale getirmektedir.

Genelge kapsamında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarında çalışan bir personele İş ve Meslek Danışmanlığı eğitimi verilmiş böylelikle kendi vakıflarına kayıtlı sosyal yardım faydalanıcılarının istihdama kazandırılmasında etkin bir rol üstlenmesi hedeflenmiştir.

Sonuç olarak;

Bu çalışmayla hedeflenen; Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakıflarınca yapılan yardım çeşitleri ve faydalanıcılarının tanımlarını yapıp analiz etmek, bunun yanı sıra **Aile ve Sosyal Politikalar bakanlığının 14.04.2014 tarihli genelgesi kapsamında** Bursa Osmangazi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfınca yürütülen istihdam faaliyetlerinin incelemesini yapmaktır.

Anahtar kelimeler: Sosyal yardım, istihdam, sosyal politika,

GİRİŞ

01.04.2010 tarihinde yapılan Ekonomi Koordinasyon Kurulu’nda (EKK), Sosyal yardımlar ile istihdam bağlantısının güçlü bir şekilde kurulması konusu karara bağlanmıştır. EKK, yoksul kesimin, sosyal yardımlara bağımlı hale gelmemesi amacıyla, sosyal yardım

¹ Mustafa Gümüş, Osmangazi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, İstihdam Görevlisi
mustafa.gumus@yahoo.com.tr

² Musa Kitap, Osmangazi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Sosyal Yardım ve İnceleme Görevlisi
msa_ktp@hotmail.com

yararlanıcılarının istihdama kazandırılmasına yönelik çalışmalar yapılması hususunda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına görevler vermiştir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı arasında 17.02.2012 tarihinde geniş kapsamlı işbirliği protokolü imzalanmıştır. Bu protokolde “Sosyal Yardımlar ile İstihdam Bağlantısının Etkinleştirilmesi” ayrı bir başlık altında ele alınmış, sosyal yardım sisteminin, yardımlardan yararlanan kişileri en kısa sürede istihdama kazandıracak şekilde yapılandırılması ve çalışabilir durumdaki yoksullara verilen nakdî yardımların, çalışmayı teşvik edecek şekilde tasarlanması Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının yükümlülükleri arasında sayılmıştır.

1.SOSYAL YARDIM

Ağustos 2003 tarihinde TBMM tarafından hazırlanan Sosyal Hizmetler Ve Sosyal Yardımlar Temel Kanunu Tasarı Taslağında sosyal yardım; *“Yerel ölçüler içinde minimum düzeyde dahi kendisini ve bakmakla yükümlü olduğu kişileri geçindirme olanağından yoksun kalmış bireylere, muhtaçlık tespitine ve kontrolüne dayalı olarak yapılan ve onları kendi kendilerine yeterli hale getirmek amacını taşıyan ayni-nakdi nitelikteki geçici veya süreli, sistemli ve düzenli karşılıksız yardımlar”* olarak tanımlanmıştır.

Sosyal yardımlar sosyal devlet olmanın doğal sonucu olarak bireyler için bir hak, devlet içinse önemli bir görevdir. Devlet bireylere hayatta kalabilmeleri için gerekli olan asgari imkânı sağlamak zorundadır. Bunun gerçekleştirilebilmesinin en temel yöntemi ise sosyal yardımlardır.

1.1.Ülkemizde Sosyal Yardımlar

Cumhuriyet ile birlikte ülkemizde sosyal yardımların gelişimi hız kazanmış, devlet aktif olarak sosyal yardımlar konusunda rol üstlenmeye başlamıştır. Öncesinde daha çok aile ve din eksenli yürütülen yardımlaşmalar artık devlet eliyle kurumsal bir biçimde yapılmaya başlamıştır. Bunun en güzel örneklerini Kızılay, Vakıflar Genel Müdürlüğü gibi kurumların kurulmasında görebiliriz.

Günümüzde Belediyeler, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’na bağlı il müdürlükleri, sosyal hizmet birimleri ve bakanlıkla aralarında hiyerarşi bulunmasa da ilişkili oldukları Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakıfları(SYDV) tarafından yardım faaliyetleri yürütülmektedir.

2.SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKIFLARI

SYDV’ler 3294 sayılı “sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik kanunu” hükümlerine göre kurulmuşlardır.

Kanunun amacı; fakru zaruret içinde ve muhtaç durumda bulunan vatandaşlar ile gerektiğinde her ne suretle olursa olsun Türkiye'ye kabul edilmiş veya gelmiş olan kişilere yardım etmek, sosyal adaleti pekiştirici tedbirler alarak gelir dağılımının adilane bir şekilde tevzi edilmesini sağlamak, sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik etmektir.

Kapsamı; Fakrû zaruret içinde ve muhtaç durumda bulunan kanunla kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi kuruluşlarca aylık veya gelir bağlanmış olmakla birlikte, Fon Kurulunca belirlenecek ölçütlere göre; hane içindeki kişi başına düşen geliri, on altı yaşından büyükler için belirlenen aylık net asgari ücretin 1/3’ünden az olan kişilerden fakir ve muhtaç durumda bulunan vatandaşlar ile geçici olarak küçük bir yardım veya eğitim ve öğretim imkânı sağlanması halinde topluma faydalı hale getirilecek, üretken duruma geçirilebilecek kişiler bu Kanun kapsamı içindedir.

Aynı kanunla bu kanunun amacına uygun faaliyet ve çalışmalar yapmak ve ihtiyaç sahibi vatandaşlara nakdî ve aynî yardımda bulunmak üzere her il ve ilçede sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları kurulmuştur.

Vakıflar özel hukuk tüzel kişiliğine sahip olup, vakıf senetlerinin mahallin en büyük mülki amiri tarafından medeni kanun hükümlerine göre tescil edilmesi ile kurulur.

Vakıf başkanı illerde vali ilçelerde ise kaymakam olup, karar organları mütevelli heyetidir.

Mütevelli heyeti illerde; Vali başkanlığında, belediye başkanı, defterdar, il milli eğitim müdürü, il sağlık müdürü, il tarım müdürü, il sosyal hizmetler ve çocuk esirgeme kurumu müdürü, il müftüsünden oluşan doğal üyeler ve köy muhtarlarının aralarından seçeceği 1 kişi, mahalle muhtarlarının aralarından seçecekleri 1 kişi, Sivil toplum kuruluşlarının aralarından seçeceği 2 temsilci, doğrudan vali tarafından seçilecek 2 hayırsever vatandaşlardan oluşan seçilmiş üyelerden oluşur.

İlçelerde ise; kaymakam başkanlığında; belediye başkanı, mal müdürü, ilçe milli eğitim müdürü, sağlık grup başkanı, ilçe tarım müdürü, ilçe müftüsünden oluşan doğal üyeler ve köy muhtarlarının aralarından seçeceği 1 kişi, mahalle muhtarlarının aralarından seçecekleri 1 kişi, Sivil toplum kuruluşlarının aralarından seçeceği 1 temsilci, doğrudan

kaymakam tarafından seçilecek 2 hayırsever vatandaştan tamamlanan seçilmiş üyelerden oluşur.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından yürütülen yardım işlemleri;

2.1.Merkezi Yardımlar

2.1.1.Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Düzenli Nakit Yardımı Programı (EVEK)

1 Nisan 2012 tarihinde yürürlüğe giren eşi vefat etmiş kadınlara yönelik düzenli nakit yardımı programından faydalanan hak sahibi kişilere aylık 250 TL olmak üzere 2 ayda bir düzenli olarak nakdi ödeme yapılmaktadır.

- *Son resmi nikâhlı eşi vefat etmiş olması,*
- *Hâlihazırda evli olmaması,*
- *Kendisinin ve hanede yaşayan herhangi bir kimsenin kanunla kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi sosyal güvenceye sahip olmaması,*
- *Hanede ki kişi başına düşen gelirin (net asgari ücretin 1/3'ü) 270,23 TL'nin altında olması,*

Koşullarının hepsini bir arada taşıyan fakir ve muhtaç durumda olduğu mütevelli heyeti kararıyla tespit edilen T.C vatandaşı kadınlar bu yardım programından faydalanabilmektedir.

2014 Ocak-Kasım tarihleri arasında Osmangazi Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfı tarafından bu yardım programı için 605 hak sahibine toplam 1.249.750,00 TL yardım yapılmıştır.

2.1.2.Muhtaç Asker Ailelerine Yönelik Düzenli Nakit Yardım Programı (MAAY)

25 Temmuz 2013 tarihinde yürürlüğe giren muhtaç asker ailelerine yönelik düzenli nakit yardımı programından faydalanan hak sahibi kişilere aylık 250 TL olmak üzere 2 ayda bir düzenli olarak nakdi ödeme yapılmaktadır.

- *Şahsın silahaltında vatani görevine başlamış olması,*
- *Asker bekâr ise annesinin, annesi yok ise babasının, evli ise resmi nikâhlı eşinin başvurmuş olması,*
- *Asker bekâr ise anne ve babasının, eğer evli ise eşinin kanunla kurulmuş sosyal güvenlik kuruluşlarına tabii sosyal güvenceye sahip olmaması,*
- *Hanede ki kişi başına düşen gelirin (net asgari ücretin 1/3'ü) 270,23 TL'nin altında olması,*

Koşullarının hepsini bir arada taşıyan fakir ve muhtaç durumda olduğu mütevelli heyeti kararıyla tespit edilen T.C vatandaşı anne-baba ya da eşler bu yardım programından faydalanabilmektedirler.

2014 Ocak-Kasım tarihleri arasında Osmangazi Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfı tarafından bu yardım programı için 340 hak sahibine toplam 484.500,00 TL yardım yapılmıştır.

2.1.3.2022 Sayılı Kanun Kapsamından Yapılan Yardımlar

Yaşlılık Aylığı;

2022 sayılı kanun gereği yapılan yaşlılık aylığı nakit yardımı programından faydalanan hak sahibi kişilere aylık 141,56 TL olmak üzere 3 ayda bir düzenli olarak nakdi ödeme yapılmaktadır.

- 65 yaşını doldurmuş olması,
- Kanunla kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi sosyal güvenceye sahip olmaması,
- Hanedeki kişi başına düşen gelir (net asgari ücretin 1/3'ü) 270,23 TL'nin altında olması,

Koşullarının hepsini bir arada taşıyan fakir ve muhtaç durumda olduğu mütevellî heyeti kararıyla tespit edilen T.C vatandaşları bu yardım programından faydalanabilmektedirler.

2014 Ocak-Kasım tarihleri arasında Osmangazi Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfı tarafından bu yardım programı için 3378 hak sahibine toplam 4.065.635,44 TL yardım yapılmıştır.

Engelli Aylıkları;

2022 sayılı kanun gereği yapılan %40-69 engelli aylıkları nakit yardımı programından faydalanan hak sahibi kişilere aylık 283,13 TL,%70 ve üzeri engelli aylıkları nakit yardımı programından faydalanan hak sahibi kişilere ise aylık 424,69 TL olmak üzere 3 ayda bir düzenli olarak nakdi ödeme yapılmaktadır.

- %40-%69 arası engelli heyet raporuna sahip olan müracaatçının 18yaşından büyük 65 yaşından küçük olması,
- %70 üzeri engelli heyet raporuna sahip olan müracaatçının 18 yaşından büyük olması,
- Kanunla kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi sosyal güvenceye sahip olmaması,
- Hanedeki kişi başına düşen gelir (net asgari ücretin 1/3'ü) 270,23 TL'nin altında olması,

Koşullarının hepsini bir arada taşıyan fakir ve muhtaç durumda olduğu mütevellî heyeti kararıyla tespit edilen T.C vatandaşları bu yardım programından faydalanabilmektedirler.

2014 Ocak-Kasım tarihleri arasında Osmangazi Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfı tarafından bu yardım programları için 2965 hak sahibine toplam 8.801.360,27 TL yardım yapılmıştır.

18 Yaş Altı Engelli Yakını Aylıkları;

2022 sayılı kanun gereği yapılan 18 yaş altı engelli yakını aylığı nakit yardım programından faydalanan hak sahibi kişilere aylık 283,13 TL olmak üzere 3 ayda bir düzenli olarak nakdi ödeme yapılmaktadır.

- Aynı hanede ikamet etmek şartıyla fiilen bakımını gerçekleştirdiği, kendisine bakmakla yükümlü 18 yaşından küçük yakını olması,
- Engelli olan yakınının %40 ve üzeri heyet raporuna sahip olması,
- Kanunla kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi sosyal güvenceye sahip olmaması,
- Hanedeki kişi başına düşen gelirin (net asgari ücretin 1/3'ü) 270,23 TL'nin altında olması,

Koşullarının hepsini bir arada taşıyan fakir ve muhtaç durumda olduğu mütevelli heyeti kararıyla tespit edilen T.C vatandaşları bu yardım programından faydalanabilmektedirler.

2014 Ocak-Kasım tarihleri arasında Osmangazi Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfı tarafından bu yardım programı için 337 hak sahibine toplam 817.094,28 TL yardım yapılmıştır.

2.1.4.Şartlı Nakit Transferleri (ŞNT)

Fayda sahibi kişilerin önceden belirlenmiş birtakım şartları yerine getirmeleri ile sağlanan düzenli ve nakdi yardım programlarıdır. Diğer yardım programlarından farklı olarak, şartlılık ilkesi ile yoksul kişilerin temel eğitim ve temel sağlık hizmetlerine katılmaları sağlanarak kronik yoksulluk ile daha etkin bir şekilde savaşılabilmek amaçlanmaktadır.

Şartlı Nakit Transferi yardım programı, Dünya Bankası ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında 14 Eylül 2001 tarihinde imzalanan ve 28 Kasım 2001 tarihinde yürürlüğe giren ikraz anlaşması ile 2003 yılından itibaren uygulamaya konulmuştur.

Şartlı Eğitim Yardımı;

Şartlı eğitim nakit yardımı programından faydalanan hak sahibine; anaokulu ve ilköğretim öğrencisi erkek çocukları için 35 TL kız çocukları için 40 TL, ortaöğretim öğrencisi erkek çocukları için 50 TL, kız çocukları için 60 TL aylık düzenli olarak nakdi ödeme yapılmaktadır.

- *Müracaatçının öncelikle çocuğun annesi, çocuğun babası veya çocukla aynı hanede yaşayan ve çocuğun bakımını üstlenen reşit bireyler olması,*
- *Anaokulu-lise son sınıf arası eğitim gören çocuğunun bulunması,*
- *Çocuğun okulun açık olduğu zamanlarda, sebebi resmi olarak ispat edilmeksizin, bir ay içerisinde 4günden fazla devamsızlık yapmamış olması,*
- *Kendisinin ve hanede yaşayan herhangi bir kimsenin kanunla kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi sosyal güvenceye sahip olmaması,*
- *Hanedeki kişi başına düşen gelir (net asgari ücretin 1/3) 270,23 TL'nin altında olması,*

Koşullarının hepsini bir arada taşıyan fakir ve muhtaç durumda olduğu mütevellî heyeti kararıyla tespit edilen vatandaşlar-yabancı uyruklular dâhil-bu yardım programından faydalanabilmektedirler.

2014 Ocak-Kasım tarihleri arasında Osmangazi Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfı tarafından bu yardım programı için 1640 hak sahibine toplam 718.575,00 TL yardım yapılmıştır.

Şartlı Sağlık Yardımı;

Şartlı sağlık nakit yardımı programından faydalanan hak sahibine, çocuklarını Sağlık Bakanlığı'na belirlenen sağlık kontrol aylarında takip ve izlemelerini düzenli olarak yaptırmaları koşuluyla aylık düzenli olarak 35 TL nakdi ödeme yapılmaktadır.

- *Müracaatçının öncelikle çocuğun annesi, çocuğun babası veya çocukla aynı hanede yaşayan ve çocuğun bakımını üstlenen reşit bireyler olması,*
- *0-6 yaş arası çocuğunun olması,*
- *Kendisinin ve hanede yaşayan herhangi bir kimsenin kanunla kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi sosyal güvenceye sahip olmaması,*
- *Hanedeki kişi başına düşen gelir (net asgari ücretin 1/3) 270,23 TL'nin altında olması,*

Koşullarının hepsini bir arada taşıyan fakir ve muhtaç durumda olduğu mütevellî heyeti kararıyla tespit edilen vatandaşlar-yabancı uyruklular dahil-bu yardım programından faydalanabilmektedirler.

2014 Ocak-Kasım tarihleri arasında Osmangazi Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfı tarafından bu yardım programı için 992 hak sahibine toplam 279.775,00 TL yardım yapılmıştır.

Şartlı Gebelik Yardımları;

Şartlı gebelik nakit yardımı programından faydalanan hak sahibine, gebelik boyunca en fazla 9 aylık süreyle sınırlı olmak üzere aylık 35 TL; canlı ya da ölü doğum fark etmeksizin hastanede doğum yapılması şartıyla doğum takibi ödemesi adı altında bir

kereye mahsus olmak üzere 75 TL; son olarak da canlı/ölü doğum fark etmeksizin, gerçekleştirilen doğumdan sonra 2 aylık lohusalık süresince, lohusalık takibi ödemesi adı altında aylık 35 TL ödeme yapılır.

- Kendisinin ve hanede yaşayan herhangi bir kimsenin kanunla kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi sosyal güvenceye sahip olmaması,
- Sağlık Bakanlığı'na belirlenen sağlık kontrol aylarında takip ve izlemelerini düzenli olarak yaptırmış olması,
- Hanedeki kişi başına düşen gelir (net asgari ücretin 1/3'ü) 270 TL'nin altında olması,

Koşullarının hepsini bir arada taşıyan fakir ve muhtaç durumda olduğu mütevelli heyeti kararıyla tespit edilen vatandaşlar-yabancı uyruklular dâhil-bu yardım programından faydalanabilmektedirler

2014 Ocak-Kasım tarihleri arasında Osmangazi Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfı tarafından bu yardım programı için 36 hak sahibine toplam 5.230,00 TL yardım yapılmıştır.

2.2.Vakıf Öz Kaynaklarıyla Yapılan Yardımlar

2.2.1.Nakdi Yardımlar

Hanede kişi başına düşen gelirin 270,23 TL'nin altında olması ve talebin mütevelli heyeti kararıyla uygun görülmesi durumunda, bireylere talepleri doğrultusunda her türlü nakdi yardım yapılabilir. Eğitim, afet, gıda, sağlık, barınma, kira vb. yardımlar bu kapsamdadır.

2014 Ocak-Kasım tarihleri arasında Osmangazi Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfı tarafından 7061 hak sahibine toplam 2.253.645,00 TL nakdi yardım yapılmıştır.

2.2.2.Ayni Yardımlar

Ayni yardımların başında yakacak yardımları gelmektedir. Muhtaçlığı mütevelli heyeti kararıyla tespit edilen ve doğalgaz kullanmayan müracaatçıya yılda 1 ton kömür yardımı yapılmaktadır.

2014 Ocak-Kasım tarihleri arasında Osmangazi Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfı tarafından 3048 hak sahibine toplam 763.766,50 TL nakdi yardım değerinde yakacak yardımı yapılmıştır.

Yakacak yardımı dışında şartlarını taşımaları koşuluyla giyim, erzak, ev eşyası gibi farklı ayni yardımlarda yapılabilmektedir.

2014 Ocak-Kasım tarihleri arasında Osmangazi Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfı tarafından yapılan toplam yardım tutarları ve dağılımları ise şu şekildedir;

Vakıf öz kaynaklarından yapılan yardımlar;

Nakdi Yardım: 7061 kişi- 2.253.645,00 TL, Ayni Yardım: 3048 kişi-763.766,50 TL

Merkezi olarak yapılan yardımlar;

Nakdi Yardım: 10223 kişi-16.421.919,99 TL'dir.

3. SOSYAL YARDIM- İSTİHDAM BAĞLANTISI

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü ile Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü 14.11.2013 tarihinde düzenlediği “*Sosyal Yardımlar ile İstihdam Bağlantısının Etkinleştirilmesi*” Çalıştayı sonrası 81 ilde bulunan 973 SYD Vakfı ve Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerince uygulanmak üzere bir eylem planı hazırlamıştır. Bu eylem planının temel amacı sosyal yardım faydalanıcılarının en hızlı bir şekilde istihdama kazandırılmasıdır.

Söz konusu eylem planına göre;

1. *Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri ile SYD Vakıflarının arasında, sosyal yardım faydalanıcılarının en hızlı bir şekilde istihdama kazandırılması amacıyla etkin bir işbirliğine gidilmesi.*
2. *SYD Vakıflarından bir personele Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünce; İŞKUR Faaliyetleri, İŞKUR Portalı kullanımı ve İş ve Meslek Danışmanı eğitimi verilmesine ve İş ve Meslek Danışmanı yetkileri ve sorumluluklarına haiz bir şekilde vakıflarda hizmet vermesi.*
3. *Sosyal yardım alan kişilerden çalışabilir durumda olanların böylelikle İŞKUR'a yönlendirilmeden uygun işgücüne yönlendirilmeleri*
4. *Aynı şekilde İş ve Meslek Danışmalarına SYD Vakıflarının sosyal yardım uygulamaları hakkında eğitim verilmesi*

Bu eylem planı sonrası 973 SYD Vakfından bir personel Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerince kullanacakları İŞKUR portalı hakkında eğitime tabi tutulmuştur. SYD Vakıfları bu eylem planı sonrası bir nevi İŞKUR hizmet noktası haline getirilmiş olup sosyal yardım faydalanıcılarının İŞKUR tarafından yapılacak iş gücüne katılma işlemlerinin çabuklaştırılmasını sağlamıştır.

İŞKUR Portalının kullanımı üzerine eğitim alan vakıf personelleri *İstihdam Görevlisi* olarak vakıflarında çalışmaya başlamış ve sosyal yardım faydalanıcılarının işgücü piyasasına girmeleri konusunda İŞKUR üzerindeki yükü biraz olsun hafifletmiştir.

Sosyal Yardım ve İstihdam Bağlantısının amacı ülkemizde giderek artan sosyal yardım giderleri yükünün hafifletilmesi ve sosyal yardım faydalanıcılarının işgücü piyasasına katılımını arttırmaktır. Böylelikle sosyal yardım giderlerinde düşüşler ve ülkemizdeki sanayi üretiminde bir takım artışlar hedeflenmektedir.

Öte yandan sosyal yardım faydalanıcılarının kronik bir şekilde sosyal yardım ile geçinmelerinin önüne geçmektir. Özellikle çalışabilir nitelikteki sosyal yardım faydalanıcılarının işgücüne katılım sonrası sosyal yardım ödenekleri daha dezavantajlı (*engelli, eşi vefat etmiş kadınlar ve muhtaç asker ailesi*) gruplara aktarımı sağlanacaktır.

Sosyal Yardım İstihdam bağlantısını sosyal politika çerçevesinde incelediğimizde üretilmiş ve temel hedeflemesi doğru ve yerinde bir karar olarak nitelendirebiliriz. Çünkü ülke içerisinde üretilen sosyal politikalar sosyal yardım ağırlıklı olduğunda o ülkede işgücüne katılım sayısı beklenenin çok altında olacaktır. Ancak sosyal yardımların üretim eksenli olarak dağıtılması bir nevi sosyal yardım- üretim dengesini sağlayacaktır.

Buna bir nevi çalışanın ödüllendirilmesi ve çalışmaktan imtina eden kişinin cezalandırılması olarak bakmak yanlış olmayacaktır.

4-SOSYAL YARDIM-İSTİHDAM BAĞLANTISI GENELGESİ

01.04.2010 tarihinde yapılan Ekonomi Koordinasyon Kurulu'nda (EKK), Sosyal yardımlar ile istihdam bağlantısının güçlü bir şekilde kurulması konusu karara bağlanmıştır. EKK, yoksul kesimin, sosyal yardımlara bağımlı hale gelmemesi amacıyla, sosyal yardım yararlanıcılarının istihdama kazandırılmasına yönelik çalışmalar başlatmış öncelikli olarak bir eylem planı hazırlamıştır. Eylem planının ardından vakıflara gönderdiği genelge çerçevesinde sosyal yardım faydalanıcılarını hızlı ve etkin bir şekilde istihdama yönlendirilmesi çalışmalarını başlatmıştır.

Genelge kapsamında sosyal yardım yararlanıcılarının istihdamakazandırılması, çeşitli sosyal yardımlarla istihdamın teşvik edilmesi ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakfı personelinin bir kişinin “*Geçici İstihdam Görevlisi*” şeklinde çalıştırılması uygun görülmüştür.

Geçici İstihdam Görevlisinin Görevleri;

1-“Gelir testi sonucu G0 kararı verilmiş, çalışanı bulunmayan hanelerde, 18-45 yaş arası, engelli aylığı almayan kişilerden” oluşturulan liste, “İstihdam Görevleri” şeklinde Bütünleşik Sistemde yer alacaktır.

2-Bu listede yer alıp yapılan görüşme neticesinde, çalışabilir nitelikte olduğuna kararverilen kişilerin, İŞKUR portalı üzerinden;

- Kayıtlarını yapmak ve güncellemek,
- Özgeçmişlerini oluşturmak,
- Durumlarına uygun açık işleri sorgulamak,
- Durumlarına uygun açık işlere yönlendirmek,
- İş başvurusu yapmalarını sağlamak ve başvurularını takip etmek,
- İşsizlik Sigortası başvurusu talep dilekçesini sisteme kaydetmek,
- İş ve meslek danışmanlığı randevu işlemlerini yapmak,
- Mesleki eğitim kurslarına başvurularını almak,
- Toplum yararına programlarına yönlendirilmesini sağlamaktır.

3-2022 sayılı Kanun kapsamında %40-69 arası Engelli Aylığı başvurusu yapanların İŞKUR kaydını yapmak ve açık işlere yönlendirmek.

SYD Vakıfları yaptığı bütün işlemleri *Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Bilgi Sistemi* üzerinden yürütmektedir. Sosyal Yardım- İstihdam Bağlantısının etkinleştirilmesinden sonra Bütünleşik Sisteme İstihdam Görevleri adında yeni bir sekme ilave edilmiştir. Yeni çalışmayla birlikte istihdama yönlendirilecek bireyler İstihdam Görevleri sekmesinde yer almıştır. (Şekil 1)

The screenshot displays the SYD system interface. The top navigation bar includes the SYD logo, the system name 'BÜTÜNLEŞİK SOSYAL YARDIM HİZMETLERİ BİLGİ SİSTEMİ', and user information 'MUSTAFA GÜRBÜZ | OSHANGAZI | Versiyon: V3.5.1 | Oturumu Kapat'. The sidebar on the left lists various menu items under 'Ana Menü'. The main content area is titled 'İstihdam Görevleri' and features a search bar with fields for 'T.C. Kimlik No', 'Dosya No', 'Referans No', 'Ad', and 'Soyad'. Below the search bar is a table with columns 'Duyuru No', 'Kategori', 'Duyuru Özeti', and 'Tarih'. The table contains four rows of data. At the bottom, there is a section titled 'Görev İşlemleri/Bilgi Listesi' with a table showing tasks and their counts. The table has columns 'Görev' and 'İlgili Kayıt Sayısı'. The tasks listed are 'İşe Başlama Yardımı Alabilecek Kişiler' (0), 'İşe Yönlendirme Yardımı Alabilecek Kişiler' (12), 'İŞKUR Sistemine Kaydedilecek Hane Dosyaları' (7.181), and 'İŞKUR'a Kaydedilmiş Yönlendirme Bekleyen Hane Dosyaları' (33). There is an 'Excel'e Raporla' button next to the table.

Görev	İlgili Kayıt Sayısı
İşe Başlama Yardımı Alabilecek Kişiler	0
İşe Yönlendirme Yardımı Alabilecek Kişiler	12
İŞKUR Sistemine Kaydedilecek Hane Dosyaları	7.181
İŞKUR'a Kaydedilmiş Yönlendirme Bekleyen Hane Dosyaları	33

Şekil 1)Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Bilgi Sistemi-İstihdam Görevleri Sekmesi

Bu sekmede 4 grup halinde istihdam hizmetleri yürütülmektedir. İŞKUR Sistemine Kaydedilecek Hane Dosyaları, İŞKUR'a Kaydedilmiş Yönlendirme Bekleyen Hane Dosyaları, İşe Yönlendirme Yardımı Alabilecek Hane Dosyaları ve İşe Başlama Yardımı Alabilecek Hane Dosyalarıdır.

İŞKUR Sistemine Kaydedilecek Hane Dosyaları; 18-45 yaş arası gelir testi sonucu G0 (Yeşil Kart) kararı verilmiş hanesinde çalışanı bulunmayan, engelli aylığı almayan hanelerden oluşturulmuş hane dosyalardır.

SYD Vakıfları sadece bu sitemde bulunan kişilerin İŞKUR Portalı üzerinden işlemlerini yapabilmektedir. Bu sistemde yer alamayan bireylerin işlemlerini yürütememektedir. Bu yöntemle İstihdam Görevlilerinin sadece vakıflarına kayıtlı bireylerin işlemlerinin yapılması sağlanmış ve görev çizgileri önceden belirlenmiştir.

Bütünleşik sistemde yer alan “*İŞKUR Sistemine Kaydedilecek Hane Dosyalarından*” hanede 18-45 yaş arası vatandaşlardan bir tanesi Vakfa mektup ya da telefon yoluyla vakfa davet edilecektir. Davet sonucu vakfa gelen kişiler ile birebir görüşme yapılacak ve görüşme neticesinde çalışabilir nitelikte olduğuna karar verilen kişilerin İŞKUR Portalı üzerinden kayıtları yapılarak uygun işlere yönlendirilecektir.

Çalışabilir nitelikte olmaya engel durumların ise; Bedenen çalışmaya müsait olmaması, Hanesinde bulunan yaşlı, engelli, hasta, çocuk vb. bakıma ihtiyacı olan kişi/kişiler için kendisi dışında bakabilecek bir bireyin bulunmaması ve İkametgâhının, işyerlerine günlük ulaşım sağlayabilecek mesafede olmamasıdır.

Bütünleşik sistemde yer alan “*İŞKUR’a Kaydedilmiş Yönlendirme Bekleyen Hane Dosyaları*” nda ise şahsın İŞKUR Portalına kaydı yapılmış ancak uygun iş eşleştirmesi yapılamaması sebebiyle işe yönlendirilememiş kişilerdir.

Bütünleşik sistemde yer alan “*İşe Yönlendirme Yardımı Alabilecek Hane Dosyaları*” ise tarafımızca İŞKUR kaydı yapılmış ve uygun işlere yönlendirilmiş bireylerden oluşmaktadır. Bu bireyler İstihdamı Teşvik Yardımlarından faydalanabilecek kişilerdir.

Bütünleşik sistemde yer alan “*İşe Başlama Yardımı Alabilecek Hane Dosyaları*” vakfımızca İŞKUR Portalına kaydı yapılmış, işe yönlendirme yardımı almış ve istihdama düzenli devam eden bireylere yapılan yardımdır.

4.1. İstihdamı Teşvik Yardımları

Kişilerin İŞKUR Portalına kayıtlarının yapılması ve uygun işlere yönlendirilmesi sonrası kişilere İstihdamı Teşvik Yardımları yapılmaktadır. İstihdamı Teşvik Yardımları iki çeşittir. İstihdama yönlendirilen kişiler “*İşe Yönlendirme*” ve “*İşe Başlama Yardımı*” gibi İstihdamı Teşvik Yardımlarından faydalandırılmaktadır.

4.1.1.İşe Yönlendirme Yardımı

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığını 2014/57883 sayılı genelgesinde İstihdamı Teşvik Yardımları başlığına işlenen metinde; *“Kişinin iş görüşmesine gitmesi ve işe kabul edilmesi durumunda gereken yol masrafı, sağlık raporu, fotoğraf vb. giderler için, bir yıl içinde; azami 3 kere olmak üzere 40-TL ile 100-TL arası “İşe Yönlendirme Yardımı” verilir.”*denilmektedir.

Bu kapsamda vakıflar kişinin iş görüşmesine gönderilmesi sonrası istihdama katılacak olan bireye böylelikle nakit yardım yapılmasının önü açılmıştır. Bu yapılacak yardım sosyal yardım faydalanıcıların istihdama katılımına önemli bir katkıdır. Kişi aldığı yardım ile iş görüşmesine gidebilecek ve işe alınması durumunda işveren tarafından istenilen belgelerin temininde nakit sıkıntısı çekmeyecektir.

4.1.2.İşe Başlama Yardımı

Yine aynı genelgede *“İşe yönlendirilen kişilerin, işe yerleşmesi durumunda, aynı yıl içinde bir defaya mahsus olmak üzere, aylık brüt asgari ücretin 1/3’ü kadar tutar, “İşe Başlama Yardımı” olarak verilir.”* denilmektedir.

İşe başlama yardımı işe yönlendirme yardımına göre biraz daha miktarı yüksek tutularak kişilerin ilk işe başlamasında ihtiyacı olan gerekli harcamalarını yapabilmesi için hazırlanmıştır.

Bunun yanı sıra işe başlayan bireyler düzenli olarak işe gitmeleri halinde vakıflar tarafından yapılan kömür, eğitim ve gıda yardımlarında öncelikli olarak faydalandırılacaklardır.

Genelgenin dikkat çeken önemli bir ayrıntısı ise ; *“Şartlı Eğitim ve Sağlık Yardımlarından faydalananlar, Geçici İstihdam Görevlileri aracılığıyla ya da kendi çabalarıyla işe yerleşmeleri halinde, 3 yıl içinde toplam 12 ay Şartlı Eğitim ve Sağlık Yardımlarını almaya devam ederler.”* maddesidir.

Bilindiği üzere Şartlı Eğitim ve Sağlık Yardımlarından faydalananlar eğer SSK’lı olarak işe başladıklarında bu yardımları kesilmektedir. Ancak genelgenin bu maddesiyle İstihdam Görevleri listesinde bulunan bireyler kendi çabası ya da İstihdam Görevlileri aracılığıyla işe girmeleri halinde 3 yıl içinde 12 ay bu yardımdan faydalanmaya devam edeceklerdir. Bu da kişilerin istihdama yönlendirilmesinde itici bir güç olmaktadır.

İstihdama yönlendirilen bireyler aldıkları yardımları kesilmemiş olmasının yanı sıra diğer yardım çeşitlerinden de öncelikli olarak faydalandırılmaktadır. Bu hedeflenen temel işgücüne katılım oranında artışlara yol açacağı aşikârdır.

5.SOSYAL YARDIMLARIN İSTİHDAMA ETKİLERİ

Bilindiği üzere SYD Vakıfları tarafından nakdi ve ayni olmak üzere birçok yardım çeşidi ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmaktadır. Bu yardımlardan her birinin faydalanma koşulları farklıdır.

Merkezi düzenli yardımların istihdam programı ile düzenleme kapsamına alınması gereken yönlerini analiz etmek gerekmektedir.

Bilindiği üzere istihdam programından faydalanan ve işe yerleştirilen bireyler sosyal güvence kapsamı değişecektir. Kişiler yeşil kartlı olmaktan çıkıp artık SSK'lı olarak çalışmaya başlayacaklardır. Bu değişim ile birlikte merkezi düzenli yardımlardan faydalanan kişilerin hanede SSK'lı olmama şartını taşımadığı anlamına gelmektedir. Bu sebeple kişilerin sosyal güvence kapsamında istihdama katılımlarını düşüreceğini öngörebiliriz.

Şöyle ki; Muhtaç Asker Ailesi Yardımı, Engelli Yakını Aylığı, Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik ve Şartlı Eğitim ve Sağlık yardımlarından faydalanmanın ana kıstası hanede SSK'lı olmamasıdır. Bu genelgeyle birlikte İstihdam Görevleri Listesinde bu yardımlardan faydalanan bireyler de bulunmaktadır.

Genelgede Şartlı Eğitim ve Sağlık kapsam dışıdır ve bu yardım faydalanıcılarının SSK lı olarak işe başladıklarında 3 yıl içinde 12 ay ödemeye yapılacağı güvence altına alınmıştır. Ancak Muhtaç Asker Ailesi Yardımı, Engelli Yakını Aylığı, Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik yardımlar genelgeyle güvence altına alınmamıştır. Bu haneden biri SSK lı olarak istihdam edildiğinde yardımdan faydalanamayacağı anlamına gelmektedir.

Osmangazi SYD Vakfı özelinde incelediğimizde İŞKUR Portalına eklenmesi ve istihdama gönderilmesi gereken listede Engelli Yakını Aylığı alan 245 hane, Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Yardımdan faydalanan 100 Hane ve Muhtaç Asker Ailesi Yardımından faydalanan 124 hane mevcuttur. Bu hanede yaşayanlarla birebir yapılan istihdam görüşmelerinde bireylerin genellikle istihdama yönlendirilmeyi kabul etmedikleri görülmektedir. Çünkü bu yardımlardan SSK'lı olarak çalışmadıkları için faydalandıklarını bilmeleri kişilerin yine kayıt dışı çalışmaya eğilimlerini arttırmaktadır.

Genelge gereği çalışmaktan imtina eden kişilerin sadece vâkıfın kendi öz kaynaklarından yapılan yardımlardan mahrum bırakılacağı bunun dışında herhangi bir merkezi yardımın sonlandırılmayacağı söylenilmektedir.

Şöyle ki; 18-45 yaş arası ve çocuğu için merkezi düzenli yardımlardan *Engelli Yakını Aylığı* alan ve vakfımızın öz kaynaklarından karşılanan *Gıda Yardımı*ndan faydalanan bir birey eğer kendi isteğiyle istihdama katılmadığı durumda şahsın sadece Gıda Yardımı sonlandırılmaktadır. Diğer merkezi yardımından faydalanmaya devam edecektir.

Bir diğer örnek ise 18-45 yaş arası hanede Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Yardım programından faydalanan birey ya da aynı hanede bulunan bir başka kişi istihdam programı kapsamında işe yerleştirilmesi durumunda Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Yardımı sonlandırılmaktadır.

Bu bağlamda bu üç yardım çeşidinden faydalanan bireylerin istihdama kazandırılması biraz daha güç gözükmemektedir.

Bir diğer yaşanan sıkıntı ise serbest çalışan kişilerin yanıltıcı gelir beyanı durumları. Vakfımız tarafından gelir beyanlarına göre muhtaçlık sınırının altında kalan bireylere öz kaynaklarından yapılan Gıda Yardımlarında yaşanmaktadır. Kişilerin çocuğunun inceleme esnasında gelirlerini düşük beyan ettikleri ve bu sayede vakıftan yardım aldığı gözlemlenmiştir. Bu durumdaki kişiler ile birebir yapılan görüşmelerde kişilerin istihdama yönlendirilecekleri kendilerine söylendiğinde kişiler istihdama yönlendirilmek istemedikleri gerçek gelirlerinin asgari ücretten yüksek olduğunu ve yardımlarının kesilmesine rıza gösterdikleri görülmüştür.

Çünkü bu bireyler serbest çalışmayı alışkanlık haline getirmiştir. Bu yöntemle hem kazançlarını sağlamakta ve bunun yanı sıra yardımlardan da faydalanmaya devam etmektedirler. Bu bireylerin istihdama katılmaması diğer istihdama katılıp yardımlarının sonlandırılan bireylerin bir nevi cezalandırılması anlamına gelmektedir. İstihdama katılan bireylerin genelgeyle birlikte merkezi düzenli yardımlarının güvenceye alınması gerekmektedir.

5.1.Osmangazi SYD Vakfı³ Özelinde Sosyal Yardım-İstihdam Çalışmaları

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü ve Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen Sosyal Yardım- İstihdam Bağlantısı Çalıştayı sonrası

³Bursa Osmangazi Kaymakamlığı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

hazırlanan eylem planıyla birlikte vakfımızdan iki personel Bursa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne eğitime tabi tutulmuş ve vakıflarında İş ve Meslek Danışmanı yetki ve sorumluluklarına haiz bir şekilde çalışmaya başlamıştır.

Vakfımız özelinde yapılan çalışmada öncelikli olarak vakfımız öz kaynaklarından karşılanan Nakdi Yardımdan faydalanan bireylerden başlamak üzere çalışma haritası çıkarılmıştır.

İstihdam Görevlerinde bulunan 7306 hane dosyası sistem üzerinden taratılmış olup 4728 hane vakfımızdan merkezi yardımlardan ya da vakıf öz kaynaklarından yapılan yardımlardan faydalanmakta olup 2578 hane ise daha önce yardıma başvurmuş muhtaçlık sınırının üzerinde kalması sebebiyle başvurusu uygun bulunmamış ya da genel sağlık sigortası tespitine girmiş ve yeşil karta sahip olmuş bireylerdir.

Vakfımız öncelikli olarak yardımdan faydalanan 4728 hane içinde özellikle vakıf öz kaynaklarından yapılan nakdi yardım kaleminden faydalanan bireylere davetiye göndermiştir.

Şuan ilçemizde bulunan 136 mahalleden 54 mahallede oturan 3975 haneden sadece nakdi yardımdan faydalanan 535 haneye davet mektubu yazılmıştır. Davet mektubu sonucu vakfımıza gelmeyen 238 hanenin nakdi yardımları askıya alınmış olup, 297 hane ile birebir görüşme yapılmıştır.

Görüşme yapılan 297 haneden 67 hanedeki bireyin çalışamaz nitelikte olduğuna karar verilmiş 65 hanedeki bireyin çalışmaktan imtina ettiği gözlemlenmiş 165 bireyin İŞKUR Portalına kaydı yapılmış ve uygun olan 45 kişi istihdama yönlendirilmiştir. Diğer 120 kişi için uygun iş eşleştirmeleri için birebir görüşmeler devam etmektedir.

Diğer geride kalan mahallelerdeki nakdi yardım kaleminden faydalanan bireyler için çalışmalarımız devam etmektedir. Vakıf olarak 2015 yılının ikinci döneminde hane dosyalarının tamamının incelemelerinin tamamlanması hedeflenmektedir.

SONUÇ

Sosyal yardım sisteminde çalışabilir durumdaki kişilerle, çalışamayacak durumda olan kişiler arasında farklılaşmaya gidilmemesi, sosyal yardım faydalanıcılarının işgücü piyasasından uzaklaşmalarına ve dolayısıyla sosyal yardım sisteminde uzun süreli kalma eğiliminde olmalarına neden olmaktadır. Yoksul kesimin; yoksulluk çizgisinden yukarı çıkmaları, sosyal yardımlara olan bağımlılığın azalması, toplumsal üretime katkı

sağlamaları, kendi kendilerine yeterli hale gelmeleri ve yoksulluğun nesiller arası transferinin önüne geçilmesi ancak “sosyal yardım – istihdam bağlantısının” hayata geçirilmesi ile mümkün olabilecektir.

Ülkemizde dezavantajlı grupların içinde sayılan sosyal yardım faydalanıcıları üzerine çalışma yapılarak kurulan Sosyal Yardım-İstihdam Bağlantısı yerinde ve zamanında bir adım olmuştur. Bu genelge çerçevesinde baktığımızda sosyal yardım faydalanıcılarının yardımlar üzerinden bir baskı ve ödül yoluyla istihdama kazandırılması itici bir güç oluşturmuştur.

Çünkü ülkemizde serbest ve kayıt dışı çalışmaya eğilim yüksektir. Bu genelgeyle birlikte sosyal yardım faydalanıcılarının kayıt dışı ve güvencesiz çalışmalarının önüne geçilmiş olacaktır.

Genelgenin bir diğer pozitif yönü ise çalışabilecek işgücünün SYD Vakıflarınca İŞKUR Portalı üzerinden kayıtlı altına alınması olacaktır. İşve Meslek Danışmanlarının danışan sayısındaki bir nebze olsa düşüşler olacak ve sosyal yardım faydalanıcılarının İŞKUR’a gitmeden istihdama yönlendirilmeleri sağlanacaktır.

Bir diğer yönden kronik bir şekilde sosyal yardıma bağımlı yaşamının önüne geçilecektir. Sosyal yardım faydalanıcılarının İstihdamı Teşvik Yardımları ile istihdama teşvik edilmesi aktif işgücüne katılımı arttıracaktır. Bu bağlamda sosyal yardım ödenekleri kişilerin yoksulluğa bağımlı yaşamaya alıştırmaktan ziyade istihdama teşvik edici bir rolü olmaktadır.

KAYNAKÇA

1.SOSYAL YARDIM-İSTİHDAM BAĞLANTISI USUL VE ESASLAR GENELGESİ

http://sosyalyardimlar.aile.gov.tr/data/5446559e369dc31ff06aea5d/sosyal_yardim_istihdam_baglantis_iusul_ve_esas_14.04.2014_tarih_ve_57883_sayili_genelge.pdf

2.3294 SAYILI SOSYAL YARIMLAŞMA VE DAYANIŞMAYI TEŞVİK KANUNU

(<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3294.pdf>)

3.DÜZENLİ MERKEZİ YARDIMLARA İLİŞKİN UYGULAMA KILAVUZU

(<http://sosyalyardimlar.aile.gov.tr/ozel-duyurular/genel/tum-vakiflarin-dikkatine-duzenli-merkezi-yardimlara-iliskin-uygulama-kilavuzu-23-ekim-2014>)